

Діло

Виходять що-дня раніше
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, 11. пош.
Конто потт. швед. 26.726.
Адреса тел. „Діло—Львів“
Число телефонів 261
Рекламіст
редакція не асиртає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно 270 К.
чвертьрічно 8—
піврічно 16—
підорічно 32—
у Львові (без доставки):
місячно 240 К.
чвертьрічно 7—
піврічно 14—
підорічно 28—
За зміну адреси
платять ся 50 с.

ЦІНА ОГОНІШКА:

Ступка цетімак, двохдоби-
това 40, з надбавкою 10,
оплатити 50, з надбавкою
часті 1 К. Грошомовки три
місяці і стручача 100.
Некредитова стрічка 1 К.
Сталогомовка з оплатою
уловом.
Окрем проміркам стрічки
у Львові 10 с.
«в промірній 12 с.

Видав: Видавниче Спілня „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейно.

Львів, 23. лютого 1917.

Коли тому 75 літ побачив Юліан Романчук світло дня, виглядав світ значно, дуже значно інакше, ніж сей, котрий оглядають ці наше покоління. Панував тоді в Австрії цар Фердинанд; на вершку своєї значини в державі і в Європі стояв Меттерніх; перша земліща зверх появилося в Австрії на кілька днів перед роком уродин Романчука; маса нашого селянства жила в ярмі панщини. В роках, коли Юліан Романчук учив ся пізнавати перші букви, глухим відомомом відбивалися у свідомості дитини чутки про жорстокі бої в Італії, про повстанє в Угорщині, про мартову революцію в такім тоді далекім Відні. Імена нового цесаря Франца Йосифа, Шмерлінга і полководця часу кримської війни так природно і самопрозвучило перелітали попри уха кільканадцятилітнього хлопчика, я сніни оббивають ся об слух наших снів гімназистів імена цесаря Карла I, Клема Мартініца і маршалів нинішньої європейської війни. Вступаючого в академічне житє молодця привітали 60-і роки відомостями про першу сесію нової державної ради, за якими віддали що раз нові, суперечні й помотані в собі відсти про безконечні правно державні труднощі у Відні, про війну з Данією, про катастрофу від Садовою, про уродини дуалізму, про передачу Галичини під польську автономію і—таї се мабути було для світогляду діяльності будучого і нинішнього Романчука рішуче—про Шевченка, „Кобзар“, українство. В мужеський вік входить Романчук в порі, коли іє збудовав ся на французьких босандах нової Німеччини кохонала ся в історії європейського людства та переважна подія, від якої розпочав ся той ряд фактів, котрий завершив ся (поки що) сьогоднішню війною народів. Що потім було? Зріст польської сили в державі і польського впливу на долю нашого народу, Аидраш, Гогенварт, Таффє і—як вони там називали ся— всі ті конструктори і деструктори політичного існування сеї монархії і нашого в ній існування. Переживав ті події Романчук вже арліим мушкетером, глядач на них із того педагогічного, неполітичного становища, яке йому судилося заняти у відбитій від світа, забутий і відсталій провінції австрійських окраїн, таї оцінював їх значінє тимі завсєбами історичних і політичних міриж, які йому тут могли стояти до розпорядимости. Потім прийшли початки парламентарної діяльності Романчука; Вадені і Кербер; нова ера і парламентарна виборча реформа, і всі інші імена і іронесі, які не чужі вже й молодшому нашому поколінню, і які Романчук переживав у поважнім мужеськім віці, а далі і сивоволосим старцем.

Старцем таким бачимо й знаємо Юліана Романчука нині, коли наші внутрішні змаганя на тлі незалежних від нашої волі подій знов вніесли 75 літнього Ветерана нашої політики на чело нашого парламентарного заступництва. Благословенно довгий вік, багатий встановлено працюю для свого народу; вік учителя, письменника, редактора, посла; вік трудівника невсипущого, до найменших подробиць пильного і солідного; вдача розважлива, яка знає тільки одну пристрасть: безпристрастну твердість в державно повреного становища; характер чесний, чистий і самостійний; душа, якій доля по зволила пережити в світі стільки подій, як нікому з нас, — таким Юліан Романчук входить завтра в сімдесят-шестий вік житя. Нехай же в день сей Юліант прийме найщирішї бажаня всього доброго на дальшї й многі роки також від нашого видавництва, від „Діла“, в яке вложив Віл стільки праці і якому прихильність Віл зволів збергти до нинішнього дня!

Відповідаючи вчора телеграфічно на нашу скремну пригадку своїх 76-их уродин, Голова Української Парляментарної Репрезентації зверну ся до українського загалу а зиввом до єдиного і агідного відданя наших почувань і діл нашої Вітчизні. Змістом сього зазиву руководив ся Юліант уротягом цілого житя свого, загодячи пристрасти, виривуючи протисенств. Та може ніколи сей зазив не заго-

монів з уст Юліана Романчука серед таких моторошно прикрих відносин нашого громадного співжитя, як нині. В хвили, коли поза плечима Юліана Романчука і при надуживанню його імені ведеть в українськїм таборі безпримірна в своїй грубості кампанія проти горожанської й особисті чести людей, коли кожний день приносить нові причинки до тої розедняючої роботи, яка на все останеть ся чорною плямою в історії політичної, моральної й естетичної культури деяких кругів нашої інтелігенції наших днів, з їх словесною і друкованою публіцистикою, — в такій хвили прилюдний зазив Юліана Романчука проїс ся наче голос національної совісти.

Юліан Романчук остав ся вірним собі. Та чи його голос осторож влучить туди, кули повин влучити? Від відповіді на се питанє буде залежати багато з того, що в нашій країні принесуть нам найближші роки

Економічний зїзд.

Народний Комітет на засіданню дня 17. с. м. рішиє скликати на понеділок дня 26. марта с. р. економічний зїзд наших виднїйших діячів з краю з отсим дневним порядком: 1) відбудова селянського стану і села; референти: п. Василь Струж з Відня (загальний референт), п. Юліан Павликовський зі Львова, (весняні засїви і потреба рільників під теперішню пору) і д-р Іван Макух зі Львова (правні поради і акавілки для рільників); 2) найважнїші потреби сїльського населеня під теперішню пору; референти о. Броніслав Гоцький з Висоцька поз. Ярослав і д-р Теофіл Кормош з Перемишля; 3) Справа евакуованих, реф. д-р Роман Пеофецький з Відня; 4) Справа воєнних сиріт, реф. о. Василь Лашиняк зі Львова. Зїзд відбудеть ся в сали тов. ім. Лисенка при вул. Шашкевича 5 у Львові; початок о год. 9 рано. Зїзд має тривати один день з тим, що рано виголосят ся реферати, а по полудни відбудуть ся дискусія над ними. Запрошеня на зїзд вже розсилають ся; хто би його не одержав, а хоче взяти участь в економічнїм зїзді, одержить запрошенє при вступі на сєлю. За Народний Комітет: д-р Кость Левницький, голова, д-р Стефан Баран, секретар.

В Мезопотамії.

Про положенє в Мезопотамії оголошє турецький генеральний штаб звітномє, яке простє невїрні англїйські донесеня про успіхи англїйської армії. А саме Англїйці вписували, що турецькї війська на південній березі Тигра зовсім окружено, що вони мають перед собою англїйську армію а за собою Тигр, яким заволодили англїйські деякі сили. Отсе ж то донесенє оспорює ся турецьким штабом, та підчеркає ся, що турецькї війська по приказу перейшли на другий беріг ріки та що англїйські відділи і були приневолєні дня 19. с. м. відступити о 10 км. від ріки. Не буде зайвим до сего зображеня теперішнього положеня сказати декілька слів про розвиток воєнних подій в Мезопотамії за послїдні місяці. Англїйші, навчені досвідом а саме невдачами своїх генералів Айльмера і Гевіншенда, придержують ся тепер тактиці, основаної на півднїх, методичних операціях. Область, де зливають ся разом Евфрет і Тигр, є основою англїйських операцій; значні підмоги, які прийшли з Індії, скріпили англїйську армію на стільки, що вона могла почати офензиву. Ії повело ся відогнути турецький фронт біля Кут-ель-Амари та піти вперед округачим походом обома берегами Тигра та над каналом Гай. Та рішачючого удару вона протиником не завдала і, як дізнаємо ся про те з Царгородського звітномєнє, Турки вєспіли є безпечити ся перед окруженєм своїх становищ тим, що на півднє від Тигра вони привели до англїйшів до відступленя. Одноюкою шлю турецьких стратегічних ділань є успішна обо-

рона, яка має вихісвувати пригожий терен та зискати на часі. Проводюка у воєнних операціях має тут велике значінє а огляду на те, що наближаєт ся пора року, в якій босва діяльність затхне. Чого до тої пори не довершать Англїйші, те останеть ся до порішеня в шанїшій порі.

Взагалі дотеперішних англїйських успіхів не треба перецінювати, бо досі ще Англїйці не заволодили зовсім гирлом Тигра, і його долинним руслом, що було найближшою цілью їх операцій, та хоч-би воно й повело ся їм, то се ще не рішало би про загальне воєнне положенє Туреччини в Азії. Що йно маючи у своїх руках Багдад, могли би Англїйці змінити успішно те положенє та відси звінечити користі дотеперішних турецьких успіхів в Персії. В англїйськїм воєннїм планї відпав один чинник, який взято в рахунок: Росіяни, які йдучи походом з Арменії на півднє, мали наступати проти Турків з півночі, с а приводу подій на румунськїм фронті обезсилєні, бо вони мусли кожного знищеного жовїра післати з азійського фронту до Бєсарабії, над Серет чи над Дунай. Отгим то мусят Англїя сама подбати про фронт в Мезопотамії і сама йти на Багдад. Які труднощі стоять перед таким завданєм се виявила судьба двох дотеперішних англїйських походів.

Турки повинують ся конечности одностаїного фронту і ставлять свої сили до розпорядимости там, де їм найбільше треба. Тому то вони обмежили ся в Мезопотамії до самої тільки дефєнзиви, тому й понєхали всяких офензивних проб проти Єгипту та півострова Синаї. Англїйці чванили ся немов великим успіхом, тим, що їм повело ся, йдучи з Єгипту заволодити областю морського берега нова Ель-Аріш та поширити свій терен на півострові Синаї. Та сей успіх оєгнули вони легко, бо Турки з огляду на розміщенє своїх військ на інших фронтах покинули нарочито ті області, які перед кількома місяцями добули біля Суєзького каналу. Англїя, яка тут і в Мезопотамії розрєджає великими силами, бажав тут і там здобутків. Та судьба Мезопотамії і Єгипту не рішеть ся на тих фронтах, тільки на основі загального воєнного положеня.

Чи прийде до війни із Сполученими Державами?

Здогади про поправу американськїм німєцьких віднескї. — В Йоснє предломена генерального штабу Сполучених Держав.

ЛЬОНДОН (Тхб). „Times“ доносить з Нью Йорку піо датою 20. с. м.: Тутешна преса висловляє надїю, що правительству вдасть ся поладнати в мирний спосіб спір з Німєцькїмо. Свої здогади опирає преса на відомості, що Вільзон перед замкненєм конгресу не буде жадати повновластї для охорони американських інтерєсів. Також діяльність прихильників мира виявляє деяких успіх.

ВАШІНГТОН (Райтер). Післє розмови з Вільзоном заявив секретар для справ війни Бекер, що ще сего тижня конгрєс одержить військове предложенє виробленє генеральним штабом. Як зачувати, президент Вільзон є прихильником загального військового образованя.

„Вістник Союзу визволеня України“.

Вже четвертий рік виходить у Відні тижневник „Вістник Союзу визволеня України“. Заложеннїй безпосередно по виходу війни, в вересні 1914 р., коли все наше політичне житє мусли соби шукати захисту в Відні, „Союзом визволеня України“, безпартійною організацією російських Українців, яка піднесла княчє визволеня України а під Росії через поблагу центральнїм державам став аїл в першій мірі трибу-

ною, в якій проголошувано й мотивовано сей клич.

Та в міру того, як розвивалося наше національне життя в зв'язку з війною, зміст „Вістника Союзу визволення України“ ставив що раз різноманітніший і всесторонніший. Побіч статей, які вилізували з воєнно-політичної програми „Союзу визволення України“, „Вістник“, розвивавши ся, почав присвячувати що раз більше уваги всім проявам нашого національного життя. Політичні, культурні і економічні справи українського народу в Австрії обговорюють ся на сторінках „Вістника“ з асею докладністю. Про українське життя в занятих п. і к. військами частях російської України знаходимо в „Вістнику“ як найстараннішу інформацію. Богато уваги присвячує „Вістник“ життю українців жовнірів російської армії, полонених в Австро-Угорщині й Німеччині. Дуже старанно ведеть ся в „Вістнику“ відділ інформації з російської України. Інформації про те, як дивлять ся на українську справу в Німеччині, в нейтральних державах, а також в державах антанту, творять у „Вістнику“ також постійну рубрику. В кінці присвячує „Вістник“ чимало місця красному письменству, рецензійному відділові, а також дає чимало ілюстрацій.

Вже з сеї короткої характеристики видно змагане редакції „Вістника“ дати в нім українській читачій громаді лектуру різноманітну всесторонну і поважну, зробити сей тижневик поважним журналом.

Се змагане заслужує на як найбільшу прихильність і діяльне підперте громадянства. Одно і друге повинно знайти вислі в як найчисленнішій передплаці „Вістника Союзу України“.

Уверен передплаці знайде читач в оголошеннях нашого дзвенника.

Єпископ о. Йос. Коцилівський.

З богословських кіругів нам пишуть:

Вступна стаття в „Ділі“ з дня 21. с. м. про новоіменованого перемиського єпископа потребує доповнення про особу нового Владика.

При кінці 1914 р. і з поч. 1915. в часі російської інвазії найшло ся у Відні значне число українських богословів (около 50), які по більшій часті попали в нужду, бо не мали відповідного пристановища, ні проводу. По якійсь часті зарадив сьому лихови о. протоігумен Філас, тодішній генеральний вікарій на львівській і перемиській дієцезії, віддаючи провід над українськими богословами емігрантами в руки майже нікому незваного Василянина о. Коцилівського. О. Йосиф Коцилівський зайняв ся широкими повивними собі питомцями, часто вказував на відстрашачі приміри церковної і національної апостазії у занятій Галичині і на злочинну роботу москвофілів перед війною проти католицької Церкви і українського народу.

Тимчасом старали ся о. настоятелі о зорганізовані духовної семінарії. В тім ділі богато поміг їм о. прлат д. р. К. Стоян, парламентарний і соймовий посод з Кромержа в Моравії, який з правдивою християнською любовію жертвував свій труд і впливи для полєкші долі українських питомців, постарав ся о приміщені і наукові сили для нашої духовної семінарії в Кромержа.

О. Йосиф Коцилівський став ректором нашої семінарії в Кромержа. Тут захисив його організаторський талант. В короткім часі зумів він відрешити упорядкувати духовне життя питомців, ніде не жалував труду, а при тім як добрий батько разом з питомцями проводив на чужині сумні і веселі хвили. Був реалним трудівником в семінарії і поза нею, інформуючи рівночасно при кожній нагоді висші духовні і політичні кіруги чеського народу про наш обряд, віру та навір, чим здобув собі велику пошану у своїх і чужих.

Під проводом о. ректора Коцилівського 70 литовців богословів скінчили один рік теологічних студій з добрим успіхом, а вдячна пам'ять про него живе в їх серцях, коли вгадують прикмети його благородного духа, його любов до нашої Церкви, обряду і народу, його трудолюбивість, безсторонність і розвагу.

Характер новоіменованого Владика дає за поруку, що буде достойним наслідником бл. п. еп. Мехровича.

Льорд адміраліції Карзон про боротьбу підводними човнами.

Небезпека для Англії. — Як її відвернути? — У 18 днів потоплено 134 кораблі. — Боротьба з підводними човнами

ЛОНДОН. (Ткб.) В палаті громад під час нарад над бюджетом маринарки заявив перший льорд адміраліції Карзон, що число 400 000 людей, які служать в англійській флотії є дока-

зом її сили. Говорячи про небезпеку підводних човнів, вказав Карзон передовсім на великі завдання великої флотії. Треба пригатади собі діяльність флотії від початку війни. Коли війна поширила ся, адміраліція прийшла з помічно виправі до Єгипту, Мезопотамії і Солуня, стараючи ся про удержане свободи моря. Загалом Англії терпить менше наслідків війни, як котрий небудь інший з країв ведучих війну. Від початку війни перенесено морем 8 мільонів людей, 9 мільонів тонн вибухових матеріалів та більше, як мільон ранених і хорих. В останнім році переглянено на повнім морі і в пристанях 15.350 кораблів. Погроза війни підводними човнами не нова. Се небезпека, яка наближала ся від кількох місяців. Вона безперечно велика. Нема ніякого чудесного способу проти неї.

Бесідник думає, що при переведеному зарядженні вже обдуманих і тих, які ще обдумать ся, можна буде поволі небезпеку зменшити. За останні два місяці число озброєних кораблів торговельних збільшило ся о 47.5 проц. Зоружене те стає з тижня на тиждень що раз ліпше. Втрати Англії з приводу війни підводними човнами є великі, однак вони не відповідають пересадним німецьким донесенням. Протягом перших 18 днів лютого затоплено 134 кораблі різного роду, що були власністю Англії, її союзників або нейтральних. Але протягом того ж самого часу причалило до англійських пристаней 6.675 кораблів, а вишло з них 5.873. Трудно означити втрати неприятеля, се слідує із способу боротьби. Бесідник одержав звіт про 40 випадків боротьби зведеної з підводними човнами від початку лютого. Се дуже важне. Карзон згадує про заняті одного підводного човна контрторгівцем як про безсумнівний факт. Бесідник звертає ся до народу з закликом, щоби він поміг флотії, зменшуючи привіз і ввезня, що по його переконанню небезпека меншає. Мимо затоплюваня кораблів, бесідник не чув ні про одного моряка, який не хотів би виїхати на повне море. Се рішати про побіду у війні. Мимо нервозности і перестрахи нейтральні держави підуть за приміром Англії. Карзон думає, що нейтральні кораблі небавом будуть виїзжати на повне море. Предкладає, щоби на будуче оголошувано число кораблів затоплених мінами, або торпедами та число кораблів, які причалили до англійських пристаней, або з них виїхали, а також число кораблів заатакованих підводними човнами. Бесідник осуджує мовчанку.

Італійський транспорт війська затоплений

БЕРЛІН (Бюро Волефа). Один з наших підводних човнів 17. с. м. затопив торпедою італійський транспортний корабель „Мінас“ (2.845 тон), який віз до Солуня 1000 жовнірів, богато муніції й золоту вартости 3 мільони марок. Залога пароходу і все військо, яке було на нім, потонуло з аймомком двох людей, яких вратував підводний човен.

Сподіване обнижене курсу девіз.

БУДАПЕШТ (Ткб). На нинішнім засіданню генеральної ради австро-угорського Банку заявив генеральний секретар у своїм звіті, що наслідком заострення війни підводними човнами нейтральні держави а саме Голляндія, Швейцарія і три швейцарські держави будуть імовірно прирешені довозити Німеччині і Австро-Угорщині вуголь, нафту і інші річи, і тому подекуди оправдана надія, що вдасть ся запобігти дальшому зростови курсу девіз в тих державах.

НОВИНКИ.

Львів, 23 лютого 1917

— Юліан Романчук уродив ся 24 лютого 1842 р. в селі Крилоці під Галичем. Його батько Семер походив з міщанської родини з Збаражя і був народним учителем; мати Марія була дочкою священника о. Глинського. До народної школи ходив Романчук в селі Дулібах коло Стрия, де батько був тоді на посаді, і в Стрию; перші дві гімназійні класи кінчив у Стрию, від III—VIII класів ходив у Львові, де в 1860 р. здав з відзначенням матуру. По скінченню філософського відділу у Львові став Романчук учителем спершу в німецькій (1863 р.), потім в українській (1868 р.) гімназії у Львові, де оставав весь час професором, аж доки в 1900 р. не спенсіонував ся. В 1864 р. оженив ся Романчук з дочкою радника Кошоби, Леонкією; подружжя мало 4 діти, з яких троє змерло, а один син, д. р. Юліан Романчук, є

надворним секретарем при касаційнім трибуналі в Відні. Повдворивши в 1888 р. оженив ся Романчук в 1889 р. з сестрою своєї покійної жінки Марією з громадянської діяльности Романчука значимно коротко найважливіші моменти, а саме: В 1869 р. належав Романчук до членів основателів тов. „Просвіта“, в якій працював як член відділу, редактор та автор календарів і книжочок і видавель „Руської Письменности“. В 1896—1906 був Романчук головою „Просвіти“. В признано заслуг вибрано його почесним членом „Просвіти“. В 1869 р. Красва шкільна Рада іменувала його членом комісії для укладаня українських шкільних програм. Як член сеї комісії, уложив він нову стимульогічну правоспис, стараючи ся, щоби вона як найбільше відповідала потребам нашої мови; сеї правосписи уживали в школах аж до заведеня правосписи фонетичної. В 1873 р. належав до членів основателів „Товариства ім. Шевченки“, при переміні тов. в наукове вибрано його дійсним членом. В 1879 р. заложив Романчук популярну газету „Батьківщина“, яку редагував до кінця 1887 р. В 1880 р. належав Романчук до основателів нашого дзвенника, в якій помістив чимало своїх статей. Між ин. вступав він в першій 20 літній істнуваня „Діла“ часто головного редактора, писав як посод корреспондентів з Відня, належав до управи Видавничої спілки „Діла“ і був її головою. В 1885 р. дав Романчук почин до заложеня політичного товариства „Народна Рада“, в якій довгий час був головою. На парламентарну арену виступив Романчук найперше в галицькій сеймі, де послував в каденціях 1883—9 і 1889—95 з кадуського повіту. Як голова соймового клубу виголосив 25. листопада 1890 р. промову, яка вважаєть ся проголошенем тодішньої польсько-української угоди. До парламенту вишлов Романчук перший раз посод в каденції 1890—1897 з округу Калуш Бібрка Долина; з того самого округу послував також в каденції 1900—7. Від заведе-я загального і рівного виборчого права в 1907 р. вступав Романчук в парламенті округ Долина-Рожнітів Калуш-Войничів-Солотвиня-Надзоро-Делятин. В парламенті був до 1910 р. головою українського представництва. В 1910 р. вибрано його віцепрезидентом парламенту і він зрік ся становища голови клубу. По проголошенню маніфестів з 5. листопада 1916 р. вибрано Романчука голозою новоствореної тоді „Української Парламентарної Репрезентації“. На сім становищі обходить він вже свої 76-літній уродини.

— В справі скликаня парламенту. „Deutsche Nachrichten“ доносять: Члени президії німецького союзу а д. р. Дитгофер, Панд і д. р. Вабер під проводом председателя Денка явили ся у г.р. Клям Мартініца і спитали іменем Союзу, як правительство ставить ся до справи скликаня парламенту з огляду на те, що законний період важности мандатів посольських кінчить ся. Президент міністрів відповів, що не уважа; конкретним складати в тій справі нсву заяву, тому що президент стоїть на давнім становищі супроти парламенту. Президент міністрів вказав на те, що покищо правительство не може означити реченця, коли буде скликана Державна Рада, та воно подбає про те, щоби в огляду на близький кінець її функційного періоду був заведений потрібний час для парламентарних нарад.

— „На Ангари наші дуже бідуєть“. В листку о. Горникевича до п. дир. д. р. Федика пишеть ся між ин.: „На диво прийшла сьогодні, 17. XII. 1916 р., Ваша картка — без дати. Кажу на диво, бо вже майже 4 місяці минули, як ми не мали ніяких вісти з дому. „Пособія“ від консуля ідуть, але тільки нам трем, себто мені, о. Боцанові і о. Соболеви. Наші на Ангари дуже бідують. Може би можна їм помігти. Зима сего року тяжка, у нас від 1. с. м. безпереривно 30—45° R. день і ніч. Андрій здержує. Здасть ся, що йому тепер буде легше. Просимо на нас не забувати...“ — Подаючи сі листки про життя вивезених українців, поновляємо назвазав до української суспільности, щоби складала датки на поміч для сих нещасних жертв війни. В сій справі одержали ми нині від о. Ст. Білянського з Мадюшина таке повідомлене: „Ідучи за Вашим покликом (гл. „Діло“ ч. 40), висилаю нині до „Дністра“ на ч. н. вкл. 10.200 для жертв російського наїзду суму 60 K, а то 50 K призначених при виклаті парохіянкам і парохіянам війскового причину, а 10 K від себе“. Vivant sequentes!

— Звиншане обсягу дзвенника. Будапештський дзвенник оголошуєть однозлучну заяву, що з приводу недостаті паперу будуть вони видзвані в зменшеній обсямі.

— Вільгельм Вингвард, професор медичного відділу віденського університету, славновісний учений в області гідротерапії, владитель вододіючого заведеня в Кальтеялліттебен, помер 22. с. м. в Відні, в 83. році життя.

— Урага війних звістак. „Сільський Голосдар“ комунікує: Розпорядком цілого міністер

ства з 8 лютого 1917 р. уповажнено міністра рільництва жадати від рільників збовазуючих заав про управу певних олійних рощин, а в случаю, коли би вони добровільно не зголосили потрібної поверхні землі під управу цих рощин, має міністер рільництва право наложити на певні області обовязок віддати означений простір землі під управу, засіяти його екзамінами олійними рощинами, плегати і зібрати їх. Розділу поверхні призначеної під управу олійних рощин в поодиноких областях будуть переводити після особлих вказівок міністерства рільництва по літній власті красі, повітові і громадські. Всякі зарядження дотично управи кожної рощини окрема буде міністерство рільництва оголошувати. Як перше таке оголошенє видадо міністерство рільництва 8. лютого 1917 в справі добровільного зголосування до управи маку. З огляду на брак товщу поручас міністерство управу маку в далеко ширших розмірах як в минулі роки. Охочим до управи маку буде достарченє насінє в ціні 150 К. за 100 кг., а за впродуктований з того насінє мак установляє ся вже тепер ціну 200 К. за 100 кг. В міру засівів буде міністерство достарчати також азотових погноїв (амонового сіркану) найбільше 25 сотн. метрич. на гектар в ціні околє 36 К. за 100 кг. Рівнож застерігає ся продуцентам відданє по установленій ціні (40 К. за 100 кг.) макухів в скількоги відповідно до достарченого маку. (25 кг. макухів за кожних відставлених 100 кг. насінє маку). Зголосувати ся треба найдалше до 24. лютого 1917 у начальника громади і подати поверхню землі призначену під управу маку, скількість потрібного насінє і штучного погною. Про засів, стан, розвіт та вигляди збрів маку будуть начальники громад збирати від продуцентів інформації і відсилати їх до п. к. староста, а вони до міністерства рільництва.

†
ПОМЕРЛИ :

Дня 18 с. м. помер у Відні о. Василь Раганевський, парох місточка Угнова, по тяжкій недугі, в 58 році житя, в 30 р. священства. Про Покійного пишуть нам: Не входячи в критику політичних поглядів покійного, треба признати, що в Покійнім тратить парохія Угнов пароха, котрий положив великі заслуги околє обнови церкви. На полі економічних положін Покійний для Угнова і околиці заслуги, закладаючи і ведучи кредитове товариство, котре обертало мільйонним майном і давало населеню поміч для ратованя від руїни, яку несли лихварі. В. Й. П.!

Поміч для підприємців.

Одноставне і прискішене залагодженє подавь ремісників, дрібних купців і промисловців о удленє субвенції.

Про сі дуже важні справи поясняє торговельним кругам, як і особам, які тимі справами интересують ся, обіжник ц. к. намісництва—красаї Централі для господарської відбудови Галичини з 24. січня 1917, який появил ся в „Урядовім Тижневнику“ („Tygodnik urzędowy“ с. к. Namiesnictwa—Centrali krajowej dla gospodarczej odbudowy Galicyi, Kraków, ul. Wiślna 18, висидє ся безплатно, треба лиш о то попросити звичайною кореспонденткою, подаючи при тим точну свою адресу. Досі вийшло 8 чисел). Обіжник той звернений до всіх ц. к. староста Галичини:

В цілі одноставного і прискішеного залагодженя прошенє рукодільників, дрібних купців і дрібних промисловців о удленє ім субвенції в готівші або „в натурі“ для урухомленя їх підприємства, поручас ц. к. намісництво — красаї Централя для господарської відбудови Галичини шо сїлзує:

Внесенє до тамошного ц. к. староста в тим напрямі поданя сторін належить як найскорше всесторонню провірити і предложити тут, доносячи одночасно:

1. Чи і які безпосередно і посередню шкоди поніс петент в наслідок воєнних подій: а) в будинках, б) в домашнім урядженю, в) в урядженю і випосаженю промислового підприємства, в якій спосіб ті шкоди повстали, в якій висоті, чи буди зголошені і де, шо й кільки з того припадає на воєнні чинитиби і в якій стадії знаходить ся признанє тих чинитиби.

2. Чи заходять потреба удленє петентови помічи, в якій напрямі, т. є. чи субвенції, чи низькопроцентової позички, в яких розмірах, чи в готівші, чи „в натурі“ т. є. через достарченє йому урядженя, машин, знарядів сирівців, помічних матеріялів і т. д., а в тим посліванім случаю, чи і шо можлиби набути для него на місці або в околиці за яку ціну, зглядно, шо і до якій ціні може петент набути корисно сам.

а шо належало би для него закупити і чи евен туалєне закупно можна йому спокійно оставити.

Взагалі належить подати все, шо требаби для петента зробити, шо би міг урухомити промисл або торговлю, зглядно розвинити на більшу скалю.

3. Яка є особиста кваліфікація (здібність і характер) петента, яко рукодільника, промисловця або купця.

4. Чи заслуги на довіре і чи не входить а огляду на приписи промислового закона які неабсорбимі перешкоди до провадженя підприємства, як також, чи взагалі урухомленє підприємства петента в теперішній часі є, а огляду на тамошні відносини, можливі і вказані і чи підприємство „то має вигляди на успіх.

5. Чи петент одержав вже на цілє урухомленє свого підприємства субвенцію або позичку, в якій висоті і як її ужив.

6. На чії руки належало би виплатити субвенцію або позичку і хто би підняв ся контролі над належним і доцільним жужитєм її.

7. Чи пропонуване петентом урядженє є відповідне і вистарчаюче.

8. Скілько робітників zatrudнював петент в своїм підприємстві перед війною, а скілько zatrudняє тепер, який є стан його родини, чи й яке посідас движиме або недвижиме майно, есентуально де, якої вартости, чи й як є обдовженє то майно, які має петент інші довги, чи на случай удленє йому позички міг би сто обняти за не о поруку і який є мастковий стан есентуальних ручителів.

О скільки петент просить також о поміч на відбудову або реконструкцію збуденого зглядно ушкодженого дому або будинків, належить в тій справі віднести ся прямо зі своєї сторони до тамошної будівельної Експозитурн ц. к. намісництва (красаї Централі для господарської відбудови Галичини) о як найскорше удленє петентови помічи в тим напрямі і о тим одночасно тут донести. Далше належить стало інформувати ся о поступі відбудови зглядно реконструкції, доносячи тут безпосредно про трудности, на які есентуально та відбудова або реконструкція натрапляла б.

За-для трудности, які лучать ся з совісним і точним провірюванем того рода справ, угворило в тій цілі ц. к. намісництво (К. Ц. д. г. в. Г.) інституцією Причякових комісарів, які з рамени ц. к. намісництва (К. Ц. д. г. в. Г.) фуніують вже в деяких повітах, а в найближшій будучности обіймуть і в інших повітах діяльности. Комісарі ті списують шо-де кожного підприємства чи петента після долученого звірщя особий протокол і подають по вислуханю місцевих чинитиби свої внесенє на удленє субвенції в грошак чи натурі зглядно низькопроцентової позички.

„Українське Товариство для попіраня ремесла і промислу“. Львів, вул. Зіморівчя ч. 20.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

Волод. Гнатішак, Львів 10 К.: Богдана Петрицького в Речичанах, Аванія Гнатішака в Тшиня, о. Володимира Петрика в Бабині, Льва Гнатішака у Відні, о. Петра Петрицького в Колоколині. — Олесь Олійник з Розвадова 2 К.: Мусю Андрусевичівну з Дрогобича і Мусю Стадникову з Миколаєва. — Четар У. С. С. Грицько Трух 8 К.: Євгеню Дзеровичівну зі Львова, Меласю Колодницьку зі Стрия, Геню Мазяківну зі Стрия, Ольгу Мазмуровичівну зі Стрия, Асю Бігунівну з Волиня. — о. Лев Абрисовський в Якторів 5 К.: Ярославу Федичівку, Перегноїв, Кліма Ганкевича, Унів, о. Миколу Юрика, Сівка войнилівська, о. Семена Біленького, Львів, о. Володимира Семкова, Миклашів. — Мирослав і Анатоль Абрисовські, Якторів 6 К.: Олю, Ірину і Ромка Федичівських, Перегноїв, Бабусю Стефанівну Висонанську, Перегноїв, Бабусю Оксану Абрисовську, Якторів, Зенка і Славка Малачуків, Якторів, Юрку і Олю Бачинських з Сновіти. — Евгенія Небиловець Перегноївско 5 К.: Ольгу Чапельську Любчак, Ірину Ясеницьку Дрогобич, Анну Колестинську Львів, Тальцю Савруківну Перегноївско, Евгена Ясеницького хоружного УСС. — Славцю Павлиух 2 К (Дн.): Орка Сабата в Песемішля, Марка Бачинського в Пороній, Любчика Гузара у Відні, Одарку Мухнацьку в Хашові, Одарку Іванівку у Відні. — о. Вербенець Володмир Стбло 5 К (Дн.): Малецького Панька зі Стібна, о. Ів. Шпитала зі Стібенця, о. декана Д. Бодревича в Порохнику, о. Ів. Голічка в Осердові, поручника 84 полку Ів. Матичака у Відні. — Ніна Селєзінкова в Бистра коло Вилчі 10 К (Дн.): М. Говиковичеву Закопанє, І. Кузьмовичеву Лавочне, Ольгу Бачинську Гмида, Галю Шеларевич Требіне, Івана Нижанковського ц. к. судю в Ходорові. — Ольга Мармурович

Стрий, 5 К.: Ірену Сінгалевич Стрий, пор. Ференса Йосифа полд. почта 403, Мойсея Івана УСС., Сохаського Адама У. С. С., Левницького Богдана авскултанта в Стрию. — хорунжий Адам Кошалковський полд. почта 76, 10 К.: панну Галю Онишківну з Ісміч Сокаль, панну Надію Макухівну зі Львова, панну Наталію Виркіану зі Львова, хорунжого Васня Горбая, хорунжого Михайла Дякола. — Олена з Шумських Кандова Ярослав 10 К (Дн.). — Кокорудз Іван хорунжий полд. почта 408, 20 К (Дн.): Вл. пл. Гробельного хормед, Ясинського Юрка Фельдф., Кляйкала рах. підоф., Кабрича Івана рах. підоф., фон Цста Ст. цугсф. всі в Люблини.

ОПОВІСТКИ

Бібліотека Товариства „Прогіта“ отворена кожного дня від години 4—6 вечером. — 10 Український Народний Театр „Бесід“ у Львові. Сала Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу дня 24. лютого „Весіля при ліхтарнях“ оперетка в 1. дії І. Оффенбаха — розпінне: „Заручини во смерті“ комедія на 2 дії Паллводи Карпенка.

В неділю дня 25 лютого „Ой не ходи Грицю — та не вечерниці“ нар. драма співами і танцями в 5 діях М. Старицького.

Білеті ранше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером.

Ще одна німецька „Мева“.

КОПЕНГАГЕН. (Ткб.) Доносять, шо другий німецький помічний кружляк, імовірно „Пріме“, далі веде сміливу діяльність на океанах. Затопив він богато кораблів, яких вартість обчислюють на 15—20 мільонів долларів.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 23. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група війск Макензена: На схід від устя Бузею не вдали ся проби російських компаній наблизити ся до нас.

Фронт архикнязя Йосифа: Серед безупинних морозів незначна боєва діяльність.

Фронт князя Леопольда баварського: В кількох віддіках фронту зблизенє боротьба артилерійська і мінова. Діяльність наших відділів також учора була успішна. Більші виправи сього рода виконано під Березанями і на північний захід від Заліцця. У сих двох точках відділи наші основно знищили ворожі заводи. Під Заліццями крім того піймано 3 офіцерів і 250 жоввірів тай здобуто 2 скоростріля.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нема нічого до оголошеня.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Геллер

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 23. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Серед мраки і дощу день у переважній часті фронту минув ся супокійно. В декотрих місцях фронту в Артоа і над Сомиою, а також між Молею і Мозелею вивезали ся сутячки відділів. Приведено кілька полоневих.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Під Сморгонем, на захід від Луцка тай між Золотою Липою і Нараївкою огонь артилерії і метавок жін був значнійший ніж звичайно. Коло Завжиня, на схід від Золочева наші відділи нападом вдерли ся в російське становище і вернули розсадиши 4 мінові хідники. Привели 250 полонених і 2 скоростріля. На півд. захід від Березан рівнож успішний напад звідунів.

Група війск Макензена: Наші сторожі долини Серету коло Корбула відперли кілька російських компаній.

Перший ген. квартирмайстер Людвиг...

Ч. 9327/1917.

ОГОЛОШЕННЯ.

По причині впровадження цісарським розпорядком з 25. січня 1917 Д. з. д. Ч. 37 монополію матеріялів солодячих видає ся на підставі § 5. того розпорядку отсі зарядження:

Хто посіває того дня, в котрім згаданий цісарський розпорядок входить в жите, більше ніж 100 грамів нетто штучних матеріялів солодячих всякого рода, обовязаний є той запас до дня **28.** лютого 1917 зголосити властивому Відділові сторожи скарбової заявленем в трех примірниках, подаючи скількість і вагу нетто посіданых пачок, як також і силу солодячих тогож матеріялу.

Апикарі і гуртовні торговельники матеріялів мають ті заявленя вносити на підставі записків, ним до того часу ведених, котрі в тім дни належить замкнути.

Відділи сторожи скарбової провірять на підставі одержаних заявлень запаси і потвердят сторонам внесеня заявлень на двох примірниках заявленя і ті примірники сторонам звернуть.

Рівночасно з внесенем заявленя мають ті особи, котрі хотять осігнути уважненя до гуртовної або дрібної продажі штучних солодячих матеріялів, внести до дотичних властей прошеня, зглядно донесеня, предвиджені для тех уповажнень. При уділеню уповажненя на продаж гуртовну буауть узгляднені лиш гуртовні торговельники матеріялів (гуртовні дрогісти), а при уділеню уповажненя на дрібну продаж, лиш апикарі. Близші поясненя в тій справі можуть сторони інтересовані одержати у Властий скарбових краєвих, Властий скарбових І. інстанції і Надо-

рів сторожи скарбової, дальше в Палатах торговельних і промислових і в Гремях апикарських.

Взірці згаданих висше прошень, зглядно донесень, як також згаданих повисше друків по три примірники на заявленя можна одержати безлатно в Палатах торговельних і промислових і в Гремях апикарських.

Друки ті в язні німецькій можна крім того получить в Надворній і державній Друкарні у Відни (бюро для продажі друків) особисти або через пошту.

День, від котрого числячи, виключно лиш продаж монопольних матеріялів солодячих буде дозволена, зістане оголошений.

Зголошені запаси, котрих особи управнені до продажі дотелерішним припатами до того часу не розпродали, мають бути вислані разом з одним примірником тих двох заявлень, котрі зістали звернені посідаючим матеріяли солодячі по внесенім заявленю, через властивий Відділ сторожи скарбової до бюро побору заряду монопольних матеріялів солодячих (Fassungsstelle der Süsstoffmonopolverwaltung) у Відни III, Vordere Zollamtstrasse, котрий то заряд займет ся вибіною штучних матеріялів солодячих одержаних на підставі попередних урядових позволень за монопольні матеріяли солодячі, зглядно, заплатаю.

Запаси, котрі не є покриті урядовим позволенем, визнаеть ся за пропавші. Неправдиві заявленя, як також полишеня заявленя потягає за собою покаранє після закона карного скарбового.

Ц. к. Краєва Дирекція скарбу.

Бяла, дня 16. лютого 1917.

Ц. к. Віцепрезидент

Бугно, в. р.